

Handsjön

Schaktningsövervakning inom och vid stenåldersboplatser

Fornlämning L1946:718, Rätans socken, Bergs kommun, Jämtlands län

Kristina Jonsson



RAPPORT – JAMTLI 2021:26
ISSN 1654-2045

Utgivning och distribution:
Jamtli
Box 709
831 28 Östersund
Tel. 063 - 15 01 00

© Jamtli 2021

Redigering och layout av framsida: Lena Ljungkvist

Jamtli medger spridning av dokumentationsmaterialet med Creative Commons-licensen CC BY, undantaget Lantmäteriets kartor samt annat upphovsrättsskyddat material.

Länsstyrelsens diarienummer: 431-2961-2019

ISSN 1654-2045

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	1
Bakgrund	1
Undersökningens bakgrund och syfte	1
Fornlämningsbeskrivning	1
Metod och genomförande	2
Schaktsträcka 1.....	2
Schaktsträcka 2.....	2
Schaktsträcka 3.....	3
Schaktsträcka 4.....	3
Resultat	3
Administrativa uppgifter.....	4



Figur 1. Översikt över arbetsrådets läge, markerat med en blå ring. Underlagskarta från Lantmäteriet (Topografiska webbkartan). Skala 1:100 000.

Sammanfattning

Stiftelsen Jamtli har utfört en arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning inom fornlämning L1946:718 samt i anslutning till fornlämningarna L1946:710, L1946:717 och L1946:4645 i Rätans socken, Bergs kommun. Fornlämningarna utgörs av stenåldersboplatser längs Handsjöns stränder. Undersökningen föranleddes av att schaktning och plöjning för fiberkabel skulle göras i området. Inga arkeologiska lämningar påträffades.

Bakgrund

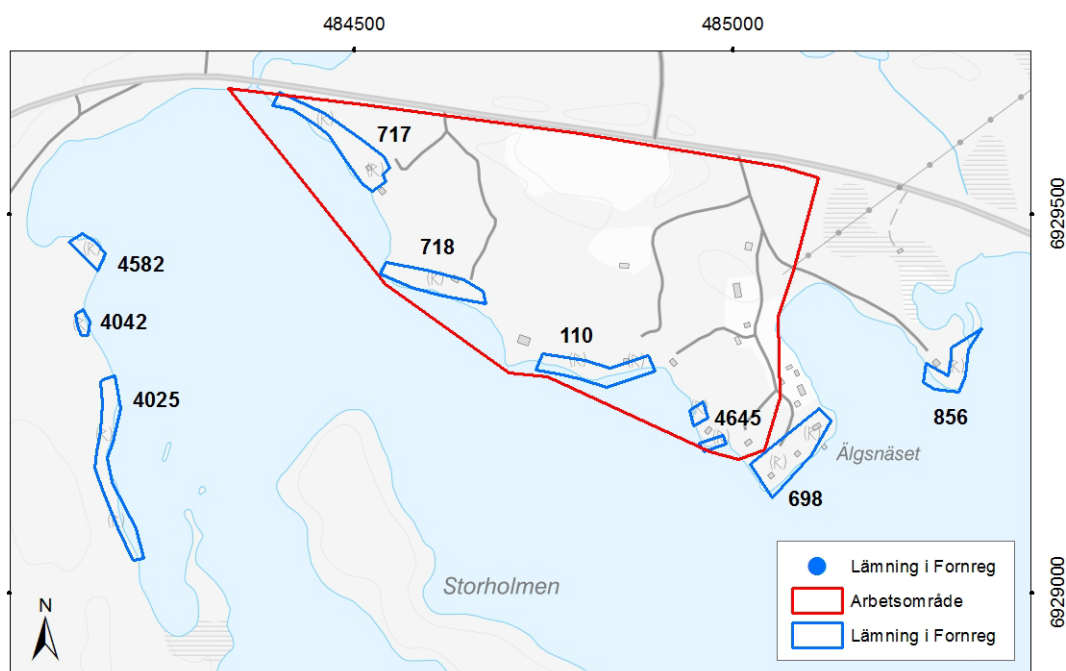
Undersökningens bakgrund och syfte

Med anledning av att Network Solutions Infra Sverige AB skulle gräva för fiberkabel till ett antal fastigheter vid Handsjön (figurer 1 och 2) har Stiftelsen Jamtli utfört en arkeologisk schaktningsövervakning i enlighet med beslut av Länsstyrelsen i Jämtlands län. Beslutet omfattade fornlämningarna L1946:110, RAÄ L1946:717, L1946:718 och L1946:4645, samtliga stenåldersboplatser. Boplatserna L1946:718 berördes direkt av arbetena, medan de övriga tre låg i direkt anslutning till schaktsträckorna.

Syftet med den arkeologiska undersökningen var att med ett vetenskapligt arbetssätt dokumentera eventuella fornlämningar som framkom vid schaktningen. Schaktningsövervakningen utfördes i oktober månad 2021 av arkeolog Kristina Jonsson som även har sammanställt denna rapport.

Fornlämningsbeskrivning

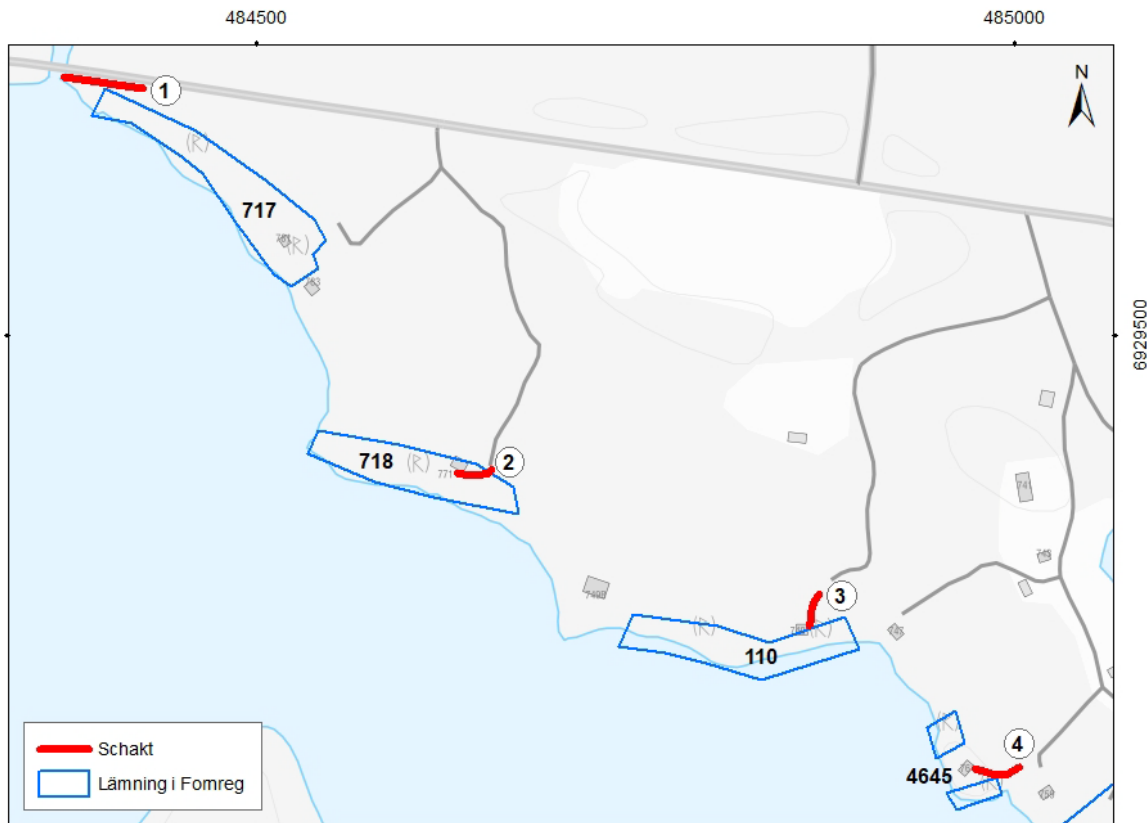
Undersökningsområdet ligger på en udde på Handsjöns norra sida. Fem stenåldersboplatser finns registrerade på udden, de fyra ovan nämnda samt L1946:698 (figur 2). I närområdet längs stränderna finns ytterligare boplatser (L1946:856, L1946:4025, L1946:4042, L1946:4582).



Figur 2. Översikt över undersökningsområdet med lämningar i Fornreg samt arbetsområdet markerade. I lämningensnumret anges endast de sista siffrorna på planen. Underlagskarta från Lantmäteriet (Topografiska webbkartan). Skala 1:5 000.

Metod och genomförande

Undersökningen genomfördes som en schaktningsövervakning under pågående arbete, längs de sträckor som berörde eller tangerade fornlämningar (figur 3). Grävningen gjordes dels med maskin utrustad med smalskopa (delar av schaktsträcka 4), dels med kabelplog (sträckor 1–3) och dels för hand med fyllhammare (del av sträcka 4). Schakten grävdes till 0,4–0,6 meters djup.



Figur 3. Schaktsträckor 1–4 inom arbetsområdet. Observera att de ej är skalenliga i bredd. Skala 1:5 000.

Schaktsträcka 1

Längs vägen skulle fiberkabeln plöjas ned med kabelplog, i nära anslutning till boplat L1946:717. Inledningsvis grävdes ett mindre schakt med maskin i N–S riktning över vägbanken i syfte att lokalisera el- och optokablar som redan finns nedgrävda. Denna maskinschaktning övervakades, men då det övriga arbetet bestod i att plöja ned en kabel i redan omgrävd mark i en uppbyggd vägbank övervakades inte arbetet längs den sträckan.

Schaktsträcka 2

Denna sträcka grävdes med kabelplog från husväggen på ett fritidshus, i kanten av körvägen på gårdsplanen fram till den anslutande vägen. Sträckan ligger inom avgränsningen av boplat L1946:718. ”Schaktet” plöjdes till 0,45 meters djup, men eftersom plogskivan endast efterlämnar en upp till 0,1 meter bred fåra var det inte möjligt att göra några iakttagelser av eventuella boplatsfynd.

Schaktsträcka 3

Schaktsträcka 3 grävdes i anslutning till boplat L1946:110. Även denna sträcka plöjdes med kabelplog från husvägg till anslutande väg, ned till 0,4 meters djup. Den berörda marken bestod i huvudsak av påförda grusmassor som lagts ut för att plana ut gårdsplanen (se figur 4). Inga boplat fynd kunde iakttas.

Schaktsträcka 4

Schaktsträcka 4 grävdes i anslutning till boplat L1946:4645. Arbetet inleddes med grävning med maskin med smalskopa. Det skulle grävas från anslutande väg fram till väggen på ett fritidshus, men en smal vägbank kantad av en trång björkallé omöjliggjorde åtkomst med maskin. Den del som grävdes med maskin, ca 4 meter från anslutande väg mot V, berörde endast påförda fyllnadsmassor (vägbank). Resterande sträckan skulle grävas för hand med fyllhammare, ett schakt på 0,15 m bredd och 0,4 meters djup. Schaktet grävdes till 0,15 m djup under övervakning (ned till orörd mark), från husväggen fram till vägbanken. Inga boplatlämningar framkom.

Resultat

Schaktningsövervakningen påvisade inga arkeologiska lämningar. Endast på en av platserna grävdes det inom faktisk avgränsad fornlämning, men grävmetoden (jfr figur 4) omöjliggjorde eventuella fynd.



Figur 4. Kabelplöjning inom schaktsträcka 3. Foto: Kristina Jonsson.

Administrativa uppgifter

Länsstyrelsens diarienummer:	431-7210-2021
Jamtis diarienummer:	73-2021-F5CC
Undersökningstid:	18 oktober 2021
Personal:	Kristina Jonsson
Undersökt yta:	70 löpmeter
Läge och koordinater:	Sträcka 1: X 6929667, Y 484398 Sträcka 2: X 6929410, Y 484644 Sträcka 3: X 6929320, Y 484865 Sträcka 4: X 6929212, Y 484986
Koordinatsystem:	Sweref 99TM
Höjdsystem:	-
Dokumentationsmaterial:	-
Fynd:	Inga fynd påträffades

RAPPORTSERIE – JAMTLI, 2021

ISSN 1654-2045

- 2021:1 Huså herrgård. Fasadrestaurering 2020
Sara Höglund
- 2021:2 Lillhärdals kyrka. Omläggning av skiffertak, 2020
Henrik Ylikoski
- 2021:3 Bostadshus i Lungre. In- och utvändiga åtgärder, 2020
Henrik Ylikoski
- 2021:4 Lövkläppen. Byggnadsdokumentation, 2020
Lasse Wagenius, Björn Olofsson och Sara Höglund
- 2021:5 Värnamo stationsområde – kulturhistorisk utredning
Björn Olofsson och Kristina Jonsson
- 2021:6 Arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning
Brunflo 336 (L1945:1505), gårdstomt
Anna Engman
- 2021:7 Reparation av norra takfallet på Mattmars kyrka 2018
Björn Olofsson
- 2021:8 Brunflo kyrka. Omläggning av skiffertak, 2020
Henrik Ylikoski
- 2021:9 Norderön. Schaktningsövervakning inom blästbrukslämning och intill gravhög
Kristina Jonsson
- 2021:10 Arkeologisk utredning i Handsjö nära fornlämning L1946:856/Rätan 125:1, boplat
Annabell Rahm
- 2021:11 Ridhus i Hackås. Arkeologisk utredning i gravhögars närhet
Kristina Jonsson
- 2021:12 Arkeologisk utredning och förundersökning i Handsjö inom
stenåldersboplatser L1946:110/Rätan 98:1
Annabell Rahm
- 2021:13 Arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning inom
lägenhetsbebyggelse L2020:10357
Annabell Rahm
- 2021:14 Arkeologisk efterundersökning och skadedokumentation
av lämningarna Lit 2:2, Lit 56:1 och Lit 407:1
Annabell Rahm
- 2021:15 Tännaldalen. Arkeologisk utredning vid stenåldersboplatser
Kristina Jonsson
- 2021:16 En boerne (samisk förvaringsgrop) i Fjällnäs. Arkeologisk utredning
Kristina Jonsson

- 2021:17 Vid stenåldersboplatser längs Rätanssjön. Arkeologisk förundersökning inom L1946:1028 och arkeologiska utredningar etapp 2 vid L1946:643 och L2020:7832
Kristina Jonsson
- 2021:18 Kyrkås kyrka. Restaurering av lanternin och torntak, 2021
Henrik Ylikoski
- 2021:19 Jiltjaurbergets vindkraftspark. Arkeologisk utredning
Anna Engman
- 2021:20 Stenålder vid Ottsjön. Schaktningsövervakning inom en stenåldersboplatz
Kristina Jonsson
- 2021:21 Vid karolinergraven i Handöl. Schaktningsövervakning i närheten av en massgrav
Kristina Jonsson
- 2021:22 Vikens bytomt i Brunflo. Arkeologisk utredning
Kristina Jonsson
- 2021:23 Väg 662 mellan Bonäshamn och Huså. Arkeologisk utredning
Eva Klotz
- 2021:24 Arkeologisk utredning utmed sträckan Lagnaträsk-Hålbäcken inför planerad faunapassage över E10
Karl-Johan Olofsson
- 2021:25 Arkeologisk utredning inför byggande av ny trafikplats vid E4, Rosvik
Karl-Johan Olofsson
- 2021:26 Handsjön. Schaktningsövervakning inom och vid stenåldersboplatser
Kristina Jonsson